

המהדורה האומללה של תומר כ"ץ ילד מומלץ *
..אליפתח בסל האפרסקים * האיט שהתעורר אריה * מחתרת
הילדים * אריך קסטנר מטיף לשלום * פליקה. קסם שחור ואחרים

ספרי ילדים מומלצים: 1980

תמליץ

טולקין ושות'

שתי סדרות וספר בודד, המומלצים כאן, מייצגים זרם יוצא דופן בסיפורת הנוער. הספרים בתמליץ זה, ייזכו בקרוב לסיקור ניפרד במדור זה: ●● שלושה מספריו של ק.ס. לואיס ראו אור עד כה בתרגום מעולה לעברית (תרגומו המעולה של נדעזן טורי) הם: המסע בדורן השחר, אחיינו של הקוסט והנסיך כספ' יאן שעלילתם מתרחשת בממלכת נרני יה, שברא הסופר ק.ס. לואיס, שגיי בוריו מתנהלים בין הגדולה, התיפי ארת, המלחמה והמנוסה ושאר ההרי פתקות המופלאות ומסמרות השער של ממלכת נרניה ●● ליצירותיו של הסופר ג'ר.ר. טולקין, התמודע הקורא העברי עם תרגום ההוביט (בתרגומו המעולה של מושה הנעמי) ובתרגומו המקביל להוביט שתרגמו טייסי חילי-האוור וחבריהם בשביי ה מצרי, בכלא עבסיה, קאהיר, בשנים 1970 עד 1973. הטריולוגיה של טולקין שרו הטבעות שתרגומה הושלם בימים אלה, מביאה את מסעו של פרודו באגינס, ועלילותיו בין שאר ברואי דמויו של טולקין. ספר נוסף שעליו לתת מתרחשת בעולם פלא של מילים, וגיבורים מצוצי דמיון, הוא המגדל הפורח באוור של נורטון ג'סט, שגיבורו מיל, אשר נידון להשגה מיליון שנות מאסר בעוון גרימת מהר מה בשוק המילים, נטל על עצמו את המשימה לחצות את הררי "בערות", ועוד. כל הספרים הללו ראו אור בהוצאת זמורה ביתן מודן ●●

השנה בסיפריית פועלים, את סיפורו בשכ נות טובה העוסק בחיים הדו-לאומיים שבין יהודים לערבים בארץ. סיפורים המשור תף למרביתם הוא קשר שהביא בנו של השומר אהבסנדר זייד, גיורא זייד, עם השכנים הערביים. הסיפור הראשון "אל פתח" בסל האפרסקים הוא על תקן של פארנודיה, והוא מתאר את סבא יוסף גולני, איכר מאחת המושבות בגליל. שמלאו לו 70 שנה והוא מחליט לבקר ידידים מגור בתל-אביב, חיימיקה, משה לה וענקלה, ונוטל עימו שלושה סלי אפרסקים.

בביקורו במישרדו של חברו העוסק החשוב מר מושה גנני (מקודם: משה" לה) מוסר יוסף גולני את הסל, ובתיכו פתק, שבו כתוב: אהלן וסהלן, ואיני שאללה (הלוואי) שוב בגליל, ביתי פתח (פתוח)... כשקראה המזכירה את המילה "פתח", מיהרה לטלפון, הועיקה את ה מיטטרה, שאסרה את יוסף גולני, האיכר, ברחוב.

סיפור אחר הוא מעשה בחדרן, שהביא

תל-אביב" שראה אור בהוצאת הקיבוץ המחוז. זהו סיפורו של ההיפופוטאם שמנובץ שילד חכם גונבו בעורמה מתוך גיההחית, במטרה להשיבו ליערות אפ-ריקה.

סידרה חדשה שראתה אור השנה, היא הסידרה הקטנה של כתר, שבה ראו אור מעשה באבטיח של יורם טהר-לב, שבו חוזר ומוכיח טהר-לב אשפיות בלשון-שיר פשוטה של ילדים. סידרה מרתקת היא הסידרה של הצייר אבנר כ"ץ, אשר מובאת תחת כותרת-המישנה "אבנר בין צייר וחשב ומירה מאיר העלתה על ה כתב" סידרה, שגיבוריה הפשוטים, הם: "אדון מישהו קם בבוקר ויצא מבייתו..." ועבר חוויות מרתקות של אדון מישהו והפרח האהוב עליו, ושאר הרפתקאות של אותו מישהו, עם כתר והצב שבונה לו בית.

דחה בחוסר כישרון, הוא זיגי פרנץ קל, הפותח סיפורי-ילדים לתלמידי פעור טון, במטו, "רע את עצמך" כפי שאמר סלקוראטס. סיפורונו חי אני ופרודי ה צפרדע והעפיפון שלו הם נוואלים, חסרי טעם וכישרון, וגם כישרון התרגום המעור לה של אורי סלע, אין כוחו להפיח חיים בסיפורים המתים של זיגי פרנצל. כל שנה מביאה את סופרי הילדים החי דשים שלה. התגלית של השנה האחרונה, היא ללא ספק, גברת בשם אורה לורג, שפירסמה במשאבי עצמה ובכוחותיה ספרי-ילדים מהירו ומרתק תחת הכותרת תומר כ"ץ - ילד מומלץ שראה אור בהר צאת 11 פרפרים צהובים, עם יציוב ואיר רים של זאק פרנסס, ספר שהמוטו שלו הוא "הפסד מוקדש לצומר ק"ש" (או בעברית של יום-יום: "הספר מקדש לתור מר כ"ץ"). ולאחר התקדשה מודבק לו "פרס" צבונני. סיפרה של מורג פשוט וחכם, ואת מעלותיו ניתן לגלות בחרוזים כמו: "יום אחת, / אחרי ששוב אמרו לי, / - אם לא תגמור את כל האוכל עד הסוף / יבוא שומר / הגיע שומר / עם עוד איש אחד / ולקחו מהבית / את המקרה..." וזה תחת הכותרת עם האוכל בא העיקול. סיפרה של מורג, המעוצב למופת, אשר חלק מעמדיו שקופים, והי הדפסה בו נקיה ואדומה, וכה למהדורה שנייה. הרוסה, מרושט ומקולקלת בהר צאת זמורה ביתן מודן שסילק את ה "פרסים" את העמודים השקופים, את הצבע האדום, והדביקו לספר עטיפה בנר סח ציוריו של שמואל כ"ץ מלפני שני עשורי שנים, וכותרת אחורית וזלה של תומר כץ ספר פצץ, כותרת שהתיקוה היא, כי המהדורה השלישית תמחוק אי וולת זו, ותשיב לתומר כ"ץ את יופיו, את פשטותו ואת חגיגותיו.

סיפרי נוער

מ"5 עד 50

אזיעזר שמאלי ממחברי הקלסיקה לנוער של הספרות הארצישראלית, מחבי רם של אנשי בראשית, שומר בישראל, חי ראשונים ועוד ספרים רבים, פירסם

סיפרי ילדים

עד 5

אין ספק שהמשוררת לאה גולדברג, הנחשבת מזה שנות דור לאשה של ספרי ילדים (המפורז מכפר אז"ר, ניסים וניפי לאות, ידידי מרחוב ארנון, מר גוזמאי הבדאי, מה עושות האיילות, דירה להש" כיר, איה פלוטו), השאירה בין כתביה קובץ נוסף לילדים, שראה אור רק השנה תחת הכותרת שמגר הנגר, בהוצאת ספרית פועלים. גיבורו הוא נתרן, מורה דרך מן העיר שמעברענו, הנוטל את גד ושני-הם יוצאים למסע במהלכו, "גד שמח שנתורר נמצא עמו להריכו בארץ העיר ניים העצמות..." בדרכם אל העיר ש מעברענו. הם מבקרים אצל הענק העליו, ובהמשך מסעם מגיעים אל שמגר הנגר, מסע שבאחריתו, "היה זה טיול נפלא ונעים / ושני ידידנו שמים ונוסעים, / חותרים הם עכשיו בלו רפיון ולאות / בדרך אל ארץ מציונות."

בסידרת כתר לג, שבעריכת אסתר סופר, בלטו השנה שלושה ספרים. הצב עים של ירון אותם סיפר וצייר דויד הראל, ספר שבעזרת נירות צולון שקר פים בצבע מתדרך את הקוראים במילול האפשרויות של מיוגון הצבעים. ספר מר תק בפשטותו ובציוריו השוכבים הוא שפת הטימנים של נועה, מאת לירה הראל, עם ציוריה של אלישבע נעשי. בספר בדיחות פשוטות בנוסח, "בערב יום רביעי קלעה לה ארבע צמות, וליום המרשי חמש צמות..." ספר נוסף בסידרת כתר לי הוא הפילה תות, מאת עוזי ומיקי בן-כנען, הנפתח בקביעה: "האהבה היא הרבה הכי עצוב בעולם, אמרה לי תותי המילה, כבר בביקור הראשון שלה אצלי יותר טוב לרקום, לשחק דומינו, כול! - רק לא לאהוב..." סיפור שהוא מן המרגשים, הפשוטים, היפים והמצויירים נהדר, שראו אור בעברית.

הצב חבקוק ועוד שירים מאת רבקה זיו, עם ציורים של מיכא אפרת ראה אור בהוצאת סיפריית פועלים, ובו שירים בנוסח, על אפה של יעל המרשה נמשים, / שלושה מימין ושניים משמאל. / על אפה של יעל המרשה נמשים / שחיו בשקט עד יום אתמול..." קובץ שירים לילדים שמעלתו בפשטותו. ספר מעולה נוסף, שראה אור בהוצאת סיפריית פועלים, הוא סיפרם של אטיול קסינדי וקרין גנני טרופ בנוסח עברי של מוטי סנדרק, תחת הכותרת חדווה הפרה חולכת לקירקס, ספר המתאר ביקורה של פרה בקירקס, שציוריו המעולים מכסים על הפגמים בלשון-הילדים שלו. "לדניאלה היה יום הולדת. היא קיבלה מתנות רבות. היא קיבלה מכה עם שערת ארוכות שאצער לפרק, היא קיבלה דובי גדול בצבע רבש..." כתוב בפתיחה לחולצת האריה סיפורו של סופר-הילדים המעולה אורי אורלב, שראה אור בהוצאת מסדה, זהו ספר שובבי, חינוכי, שכל מטרותו למנוע פחד של ילדים מבעלי-חיים.

מפתיע הוא סיפורו של יעקב קמחי מעשה בשמנובץ, סיפור הרפתקאות המוקר דש, "ליעקב, ההיפופוטאם מגיההחית כי

פתיח

מאזן

ספרות ילדים ונוער משקפת נאמנה את מגמת פני החברה. ספרות הילדים והנוער בישראל התמסחה בשנים האחרונות, והפכה למוצר-צריכה ככל מוצר תעשייתי אחר. בעוד שבמערב-אירופה קיים תהליך של הפיכת ז'אנר סיפורי זה למכשיר רבי-עוצמה, למען קימומה של חברת מחר טובה יותר, בעזרת ספרים הזנים בנושאים כמו אמניציפציה, אנטי-סמכותיות, אנארכיזם, מאואיזם, גיאר-מארכיזם — הרי בספרות הילדים והנוער המנסה למסור נעדרת כל אידיאולוגיה, המנסה למסור לדור הצעיר את עומק אי-הצדק של ה עולם.

במקביל למו"לים המתמסרים לפירסום ספרים שיש בכוחם להקנות לילדים ולבני נוער ערכים, באמצעות ערוץ-תיקשורת זה של ספרי ילדים ונוער, הרי שבמערב ישנה גם קאנוניזציה של ספרות קומיקס. את התנ"ך הפכו לקומיקס בצרפתית. כי איטליה הפכו את אורורה של ג'ורג' סאנז לקומיקס — תוך הפיכת חלק מר ז'אנר סיפורי זה לפרק מישני לצד תרבות הפוסטרים, הפלקטים, הכפתורים, המ"לות לספרי ילדים ונוער בארץ,

גיבור אופייני של סיפורת ילדים מיליוני שקלים בתעשיית הספר

כאמור, היא תעשייה משגשגת, המפיקה מדי שנה אלפי ספרים, על כמה מישרי איכות. בשבועות הקרובים, מערב פסח ועד לשבועיה-הספרייה-עברי, יושקעו מיליוני שקלים ברכישת מוצרי תעשיית ספרי ה ילדים והנוער, לכן מוצא ממדור זה חשיבות רבה בביקורם של כמה מהמעולים והבול טים שבספרים, מתוך מכול הספרים המ ציף את מדפי החנויות.